

Απαντήσεις Θεμάτων

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

A1. α. Σ β. Λ γ. Λ δ. Σ ε. Σ

A2.

α. Τάγματα εργασίας. Από σχολικό βιβλίο σελ. 139 και σελίδα 253.

β. Πατριαρχική Επιτροπή (1918). Από σχολικό βιβλίο σελ. 142-143 (Κεφ. 4 - Παλιννόστηση)

γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής (1923). Από σχολικό βιβλίο σελ. 151-152 και σελίδες: 146, 160.

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. Βλ. σχολικό βιβλίο σελίδα 75-76: «Η γενιά ασκούσε ... Αλέξανδρος Κουμουνδούρος».

β. Βλ. σχολικό βιβλίο σελίδα 76: «Το Φεβρουάριο του 1862 ... να εγκαταλείψει τη χώρα».

B2. Βλ. σχολικό βιβλίο σελίδα 219: «Εκείνο που δεν είχε κατορθώσει ... μιας διεθνούς συνθήκης». Κεφάλαιο 9: Η οριστική λύση του Κρητικού ζητήματος.

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ (ενδεικτικές απαντήσεις)

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. α. Απόσπασμα από το σχολικό βιβλίο σελ. 43-44: «Το αποφασιστικό βήμα ... το ποσοστό αυτό ανήλθε σε 40%.» Η απάντηση ολοκληρώνεται με ανάλογο σχολιασμό του κειμένου του παραθέματος σχετικά με:

1. τα μέτρα απαλλοτριώσεως θεσπίστηκαν στις 20 Μαΐου 1917.
2. την επέκτασή τους το φθινόπωρο του 1917 με μικρές αλλαγές για να περιλάβουν όλη την Ελλάδα.

Επιπλέον στοιχεία:

3. Η μεταρρύθμιση αποσκοπούσε (στόχους) στην αναγκαστική απαλλοτρίωση των κτημάτων που ξεπερνούσαν τα 1.000 στρέμματα

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

4. Οι κολίγοι και οι αγροτικοί εργάτες (ντόπιοι και πρόσφυγες) θα έπαιρναν αγροτικούς κλήρους είτε:
  - α. από γαίες του δημοσίου
  - β. από γαίες των τσιφλικιών
5. Κανένα από τα μέτρα αυτά δεν εφαρμόστηκε αμέσως.
6. Κανένα από τα μεγάλα τσιφλίκια δεν απαλλοτριώθηκε το 1917 και μόνο ένα το 1918.
7. Ο Πόλεμος (Α΄ Παγκόσμιος) και η Μικρασιατική εκστρατεία (1919–1922) απορρόφησαν όλη την προσοχή και τη δραστηριότητα της κυβέρνησης μετά το 1922:
  - α. μεγάλη εισροή προσφύγων
  - β. οριστική λύση στο αγροτικό πρόβλημα από κυβερνήσεις της χώρας.

β. Απόσπασμα από το σχολικό βιβλίο σελ. 45: «Μετά από λίγα χρόνια... άλλα κράτη της Ευρώπης (Ισπανία, Βουλγαρία, Ρουμανία κλπ.)». Η απάντηση ολοκληρώνεται με σχολιασμό του κειμένου του παραθέματος σχετικά με:

1. τα προβλήματα είχαν σχέση με τη διακίνηση προϊόντων, την παραδοσιακή εκμετάλλευση του μικρού παραγωγού από τους μεσάζοντες
2. την έλλειψη κεφαλαίων
3. τους τοκογλυφικούς όρους δανειοδοτήσεως
(αυτά έκαναν ακόμη πιο αισθητή την ανάγκη συλλογικής ασφάλειας που προσέφεραν οι συνεταιρισμοί).
4. Τέλος, η ίδρυση του Υπουργείου Γεωργίας τον Ιούνιο του 1917, μετά την επάνοδο του Βενιζέλου στην Αθήνα στάθηκε η απαρχή της άμεσης κρατικής παρέμβασης στην οργάνωση και καθοδήγηση της γεωργικής παραγωγής έστω και αν η παρέμβαση ήταν στην αρχή υποτυπώδης.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Ως εισαγωγή θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η αναφορά στην οικονομική ζωή: «Υπήρχε ανταγωνισμός ... επιχειρηματικές δραστηριότητες.»

Απόσπασμα από το σχολικό βιβλίο σελίδες: 168-169: «Η άφιξη των προσφύγων ... και τη βιομηχανία ετοιμών ενδυμάτων» και εδώ η απάντηση ολοκληρώνεται με σχολιασμό του κειμένου του παραθέματος. Σχετικά:

1. Η εσωτερική αγορά διευρύνθηκε με την προσθήκη μεγάλου αριθμού καταναλωτών.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

2. Από τον αστικό προσφυγικό πληθυσμό αντλήθηκε φθινό εργατικό δυναμικό και τεχνικές ειδικευμένοι.
3. Η χώρα πλουτίστηκε με ανθρώπους δεδομένης επιχειρηματικής ικανότητας και πείρας λόγω του ότι πρωταγωνιστούσαν στις μεγάλες αγορές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας όπως αναφέρεται στην έκδοση της Κοινωνίας των Εθνών (ΚΤΕ) του 1926, στους 7.000 εμπόρους και βιομηχάνους γραμμένους στο Επιμελητήριο της Αθήνας (στον Πειραιά η αναλογία ήταν μεγαλύτερη).
4. Η πολιτική της ΕΑΠ (Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων) ενθάρρυνε την εγκατάσταση βιομηχανιών στους προσφυγικούς συνοικισμούς για εκτόνωση της ανεργίας.

Πρόκειται για μικρές βιοτεχνικές μονάδες, οι οποίες ενισχύθηκαν από το κράτος της Ελλάδος, με κριτήρια κοινωνικό και όχι αναπτυξιακό.

5. Καινούριοι κλάδοι βιομηχανικοί και βιοτεχνική αναπτύχθηκαν:
  - ταπητουργία
  - μεταξουργία
  - πλαστικά
  - βυρσοδεψία
6. Νέα ώθηση δόθηκε στην κλωστοϋφαντουργία και τη βιομηχανία ειδών διατροφής.
7. Γνώρισε άνθιση η βιομηχανία οικοδομικών υλικών, που ήταν μόνος κλάδος που υποκατέστησε μαζικά τις εισαγωγές στο μεσοπόλεμο.
8. Στη δεκαετία 1922 – 1932 διπλασιάστηκε ο αριθμός των βιομηχανικών μονάδων.
9. Αυξήθηκε ο όγκος και η αξία της παραγωγής, χωρίς να επέλθει κάποια δομική αλλαγή.
10. Τέλος η βιομηχανία άρχισε να κινείται με ταχύτερους ρυθμούς το 1931 χάρη στην πολιτική υποκατάσταση των εξαγωγών που ακολουθεί το ελληνικό κράτος μετά την κατάρρευση του διεθνούς νομισματικού συστήματος. (Προαιρετικά μπορούσαν οι μαθητές να κάνουν και μια αναφορά στην οικονομική κρίση του 1929 και το πως έφτασε στην Ελλάδα το 1932).

Επιμέλεια: Θεοδωράκης Γιώργος, Σαρρής Αντώνης